

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Anden behandling af lovforslag nr. L 208: Forslag til lov om Det Ethiske Råd.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 31/3 2004. Første behandling 21/4 2004, Betænkning 12/5 2004).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslaget sattes til forhandling under et.

Forhandling

Karen J. Klint (S):

Jeg skal ikke gøre nogen stor sag ud af det her, for vi har faktisk haft en meget konstruktiv udvalgsbehandling. Det, jeg bare lige vil gentage her fra Folketingets talerstol, er, at også Dansk Folkeparti er med til nu at holde øje med, om der er penge nok i det nye Ethiske Råd til, at de er uafhængige af anden indtjening, som på den måde kunne være med til at påvirke Rådets afgørelser. Så vi er mange til at holde øje med, om pengene nu hænger sammen på den rigtige måde i Det Ethiske Råd.

Jeg vil bare lige minde Dansk Folkeparti om, at det jo er noget, vi måske også lige skal hjælpes ad med omkring finansloven, hvis vi på det tidspunkt kan se, at pengene lige er små nok.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Forespørgsel nr. F 55:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om de politiske prioriteter med hensyn til reform og styrkelse af FN og Danmarks kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd?«

Af Jeppe Kofod (S), Holger K. Nielsen (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Søren Søndergaard (EL) og Jann Sjørnsen (KD).

(Forespørgslen anmeldt 16/4 2004. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/4 2004).

Begrundelse

Jeppe Kofod (S):

For mig at se er det en afgørende og vigtig debat, vi har i dag. De sidste år har rystet fundamentet for fælles sikkerhed og undermineret tilltroen til muligheden for fælles svar på fælles udfordringer. Det har også forårsaget en dyb divergens i opfattelsen af rækkevidden og indholdet i forhold til de udfordringer, vi står over for i verden i dag og i fremtiden.

Disse ord er ikke mine, men det er de ord, FN's generalsekretær, Kofi Annan, brugte sidste år. De fremgår af et kommissorium for generalsekretærens højniveaupanel, der blev nedsat på sidste års generalforsamling, og som har til opgave at se på, hvordan man i fællesskab i FN kan imødegå nye trusler mod international fred og sikkerhed.

Uden at overfortolke teksten må man jo sige, at splittelsen om Irakkrigen, hvor nogle få lande gik enegang uden om FN, er en del af problemet. Ligeledes er problemet, hvorvidt man bekender sig til en effektiv multilateralisme, et kollektivt sikkerhedssystem, som det bedste middel til at skabe en mere fredelig og retfærdig verden og opbygge en international retsorden, eller hvorvidt man synes, at det er op til de enkelte lande selv at bekæmpe nye trusler ved at gå enegang uden om FN.

Spørgsmålet er også, hvordan vi får sikret respekten for menneskerettighederne og Genèvekonventionerne i bekæmpelse af nye trusler, får flere lande til at tilslutte sig bl.a. Den Internationale Straffedomstol, tillægsprotokollen for torturkonventionen, børnekonventionen osv., blot for at nævne nogle eksempler, hvor selv vestlige demokratier indimellem tøver. Hvordan får vi i det hele taget fremmet en international retsorden? Det er det gode spørgsmål.

Kl. 11.00

Men problemet rækker videre end splittelsen om, hvordan man imødegår nye trusler som eksempelvis terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben. Det handler også om at definere de fælles trusler og fælles svar for både fattigdom, miljøødelæggelse og militære trusler. Der er i stigende grad i udviklingslandene en berettiget bekymring om, at deres, som jo også er vores, sikkerhedstrusler – hiv/aids-epidemien, sultkatastrofer, fattigdom osv. – ikke bliver adresseret med lige så stor vilje, beslutsomhed og økonomiske ressourcer som de hårde sikkerhedstrusler som eksempelvis spredning af masseødelæggelsesvåben og international terrorisme.

Der er ingen tvivl om, at FN har behov for at blive reformeret og styrket for at blive omdrejningspunkt i kampen mod dagens trusler. Organisationen afspejler i nogen grad, hvordan verden så ud anno 1945. Der er heller ingen tvivl om, at der er et stærkt behov for at styrke FN, så man både kan bekæmpe de såkaldt rige og fattige landes trusler, der jo i realiteten er et fælles problem.

Danmark er som bekendt fælles nordisk kandidat til FN's Sikkerhedsråd. Norden og Danmark har traditionelt spillet en afgørende rolle i styrkelsen af og opbakningen til FN og samtidig bygget bro mellem udviklingslandene og de rige lande. Danmark bør gøre alt for at styrke FN og FN's mulighed for i fællesskab at håndtere nutidens globale trusler mod fred og sikkerhed og i øvrigt støtte generalsekretær Kofi Annans arbejde for at nå det mål.

Jeg ser frem til udenrigsministerens besvarelse.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

FN står i disse år over for en række nye og komplekse udfordringer både på det sikkerhedspoli-

tiske, det økonomiske og det sociale område. Derfor synes jeg også, det er godt, vi får denne debat, for vi skal i gang med nytænkning, og vi skal også i gang med parathed til omstilling inden for FN.

Det er også godt, vi får denne debat, fordi vi om få måneder håber på, at vi for fjerde gang får Danmark placeret i FN's Sikkerhedsråd for en 2-årig periode fra 1. januar 2005. Der vil vi få en enestående mulighed for at yde vores bidrag til at sikre, at FN står rustet til at møde det 21. århundredes nye, globale udfordringer.

Effektiv multilateralisme og styrkelse af FN vil stå i centrum for vores bestræbelser i FN. Vi vil fokusere både på de nye trusler – terrorisme og masseødelæggelsesvåben – og på fattigdomsbekæmpelse og opnåelse af 2015-målene. FN's evne til krisestyring og sammentænkning af FN's indsatser må styrkes, og vi vil gøre en særlig indsats for de konfliktramte afrikanske lande.

Da FN-pagten blev underskrevet i San Francisco i 1945, var den helt dominerende trussel mod international fred og sikkerhed fortsat væbnede konflikter mellem suveræne stater. Det klassiske trusselsbillede er nu imidlertid afløst af et langt mere komplekst og mangefacetteret billede. Lad mig nævne fattigdom, hiv/aids, korruption, dårlig regeringsførelse, mangel på demokrati, menneskerettighedskrænkelser, humanitære katastrofer, fejlslagne stater, borgerkrig og terrorisme – og det kan alt sammen være lige så alvorlige trusler mod fred og sikkerhed som mellemstatslige tvister, konventionelle våben og masseødelæggelsesvåben.

Ca. 1,2 mia. mennesker lever i dyb fattigdom – for mindre end 1 dollar om dagen. 40 mio. er nu smittet med hiv. Det er i høj grad noget, der påvirker deres sikkerhed. Det giver derfor ikke længere nogen mening at skelne mellem hårde trusler på den ene side og bløde på den anden. De nye trusler er kendetegnet ved, at de er komplekse og indeholder elementer af begge kategorier. Terroranslagene efter den 11. september 2001 har demonstreret, at fanatisme og intolerance udgør en dødbringende cocktail. Udsigten til, at terrorister kan få adgang til masseødelæggelsesvåben, er skræmmende.

De nye trusler har naturligvis aktualiseret behovet for en effektiv fælles indsats og dermed også for grundlæggende reformer af FN. Det er jo altså også det, som det af hr. Jeppe Kofod nævnte High-Level Panel skal se på.

På FN's topmøde i år 2000 enedes verdens stats- og regeringschefer om Årtusinderklæringen. Den indeholder ambitiøse målsætninger for verdenssamfundets indsats for bl.a. fred, sikkerhed, nedrustning, bekæmpelse af fattigdom, bæredygtig udvikling, menneskerettigheder, demokrati, Afrika og reform af FN. Årtusinderklæringen er fortsat rammen om FN's samlede indsats. Et nyt topmøde i 2005 vil gøre status over gennemførelse af erklæringen.

Kl. 11.05

Der er brug for en særlig indsats for at sikre 2015-målenes gennemførelse, ikke mindst i Afrika. Regeringen vil i særlig grad arbejde for, at topmødet bidrager hertil.

Der er behov for at styrke evnen til at sammentænke og koordinere FN-systemets forskellige indsats, så de i højere grad understøtter hinanden. Det har FN-systemet og det internationale donorsamfund traditionelt ikke været særlig gode til. Lande som Danmark med positive erfaringer med at integrere bistands-, handels- og menneskerettighedspolitikken med klassisk udenrigs- og sikkerhedspolitik er godt rustet til at hjælpe FN.

FN's generalsekretær nedsatte sidste efterår det af hr. Jeppe Kofoed og mig nu omtalte højniveau-panel, der skal analysere både nye og gamle trusler og komme med anbefalinger til, hvordan FN og det internationale samfund kan styrke indsatsen for kollektiv sikkerhed.

Panelets rapport ventes til december, og den vil indgå i forberedelserne af 2005-topmødet. Vi har som et bidrag til panelet fra dansk side den 8. juni valgt at være vært for et møde med udvalgte panelmedlemmer om, hvordan FN's civile krisestyringskapacitet kan styrkes, og om, hvordan der kan bygges bro mellem sikkerheds- og udviklingspolitikken i FN. Det betyder, at flere af panelmedlemmerne kommer til Danmark og her vil fortsætte drøftelserne sammen med os. Dette initiativ skal ses som en konkret opfølgning af opfordringen fra folketingsvedtagelsen sidste år.

Danmark har tillige bidraget til et fælles EU-input til dette panels arbejde.

Hvordan vil regeringen så konkret arbejde for, at FN og det internationale samfund står rustet til at møde de nye udfordringer? Jeg vil her pege på fire områder, som naturligvis også må ses i sammenhæng med det kommende medlemskab af Sikkerhedsrådet. Det er for det første terrorismebekæmpelse og indsatsen mod masseødelæggelsesvåben, for det andet konfliktfore-

byggelse, krisestyring, fredsbevarelse og post-konfliktindsatser, for det tredje Afrika, og for det fjerde styrkelsen af Sikkerhedsrådet.

Terrorisme er ikke noget nyt fænomen. Men terrorisme har i de senere år antaget former og omfang, der gør det til en af de alvorligste trusler, verdenssamfundet står over for. Det gælder naturligvis i særlig grad, såfremt der sker spredning af masseødelæggelsesvåben til terrorgrupper og andre ikkestatslige aktører.

Sikkerhedsrådsresolution 1373 pålægger medlemslandene at træffe en lang række antiterrorforanstaltninger. Sikkerhedsrådets antiterrorkomité, CTC, overvåger medlemslandenes gennemførelse af disse forpligtelser. Danmark vil under sikkerhedsrådsmedlemskabet blive medlem af CTC, altså antiterrorkomiteen, og her vil vi aktivt engagere os i dette vigtige arbejde.

Regeringen vil lægge vægt på, at der gøres en målrettet indsats for at fremme efterlevelse af landenes forpligtelser til med alle midler at bekæmpe terrorisme. Regeringen finder det vigtigt, at FN-systemets evne til at yde især udviklingslandene støtte til gennemførelse af antiterrorforanstaltninger styrkes markant. Vi kan jo konstatere, at terrorangrebene i høj grad finder sted i disse lande.

Arbejdet med at fremme den udviklingsmæssige dagsorden i FN og i den forbindelse ikke mindst opfyldelsen af 2015-målene og indsatsen for demokrati og menneskerettigheder må ses som en integreret del af kampen mod terrorismen. Ved at reducere fattigdom, ufrihed og intolerance kan vi bidrage til at dræne den sump af desperation og utilfredshed, der skaber grobund for terroren.

Sikkerhedsrådet vedtog i april i år resolution 1540, der søger at hindre terroristers adgang til masseødelæggelsesvåben ved at lukke hullerne i de internationale aftaler, der regulerer ikke-spredning af atomvåben samt kemiske og biologiske våben. Også herhjemme i Danmark engagerer Sikkerhedsrådets underkomité sig aktivt i bestræbelserne på at sikre efterlevelsen af resolutionen.

Fredsbevarelse har været en af FN's store succeser. Det samlede antal udsendte soldater, politfolk og civile er i øjeblikket på over 50.000. Og efterspørgslen er stadig stigende. Det vil kræve en ekstraordinær tilgang af personel og ressourcer at besvare efterspørgslen.

Regeringen lægger derfor vægt på, at Danmark opretholder sit solide bidrag til fredsbevarende operationer og ser i den forbindelse posi-

tivt på bl.a. et dansk bidrag gennem SHIRBRIG til en eventuel kommende FN-fredsbevarende operation i Sudan, som jo efter de seneste meldinger rykker nærmere.

For at løfte de mange nye opgaver vil der også være behov for i højere grad at inddrage regionale sikkerhedsorganisationer. Regeringen støtter et styrket militært samarbejde mellem FN og både NATO og EU. Også selv om forsvarsforbeholdet betyder, at Danmark ikke i øjeblikket kan være med på EU-siden, er vi dog med på NATO-siden. Vi støtter også de afrikanske samarbejdsorganisationer og disses evne til at dæmpe og løse konflikter.

Kl. 11.10

De enkelte fredsbevarende operationer er blevet stadig mere komplekse. En varig sikring af freden fordrer ikke blot overvågning af våbenhviler, men en bred vifte af indsats, afvæbning, demobilisering, reintegration af de stridende parter til opbygningen af regeringsinstitutioner og fremme af demokrati, retsorden og menneskerettigheder.

På hovedkvarterniveau og på landeniveau mangler FN imidlertid de fornødne planlægnings- og koordinationsmekanismer, der kan sikre FN en sammenhængende og strategisk indsats.

Fra dansk side vil vi arbejde for, at FN får tilført yderligere kapacitet til at gennemføre en langsigtet planlægning på det civile krisestyringsområde. Det vil være oplagt at trække mere systematisk på bl.a. UNICEF, UNDP og de øvrige fonde og programmer, som fra årtiers arbejde har et indgående kendskab til lokalforholdene. Også EU har værdifuld viden og erfaring her, og vi arbejder for, at EU og FN kommer til at arbejde tættere sammen og dermed både komplementerer og styrker indsatserne.

Der er også behov for at styrke koordinationen af gennemførelsen af bistandsprogrammer og deres finansiering mellem de forskellige FN-organisationer, Verdensbanken, de regionale udviklingsbanker og de bilaterale donorer. Regeringen vil her arbejde for, at der nås fremskridt på dette vigtige område og ikke mindst, hvor det virkelig tæller i de enkelte udviklingslande.

Afrika byder sikkerhedspolitisk og udviklingspolitisk på de største udfordringer for FN. Mens det samlet set går fremad for udviklingslandene i deres bestræbelser på at nå FN's 2015-mål, går det den forkerte vej for Afrika.

Afrikanerne har i de senere år selv gjort en stor indsats for at løfte ansvaret, men det er

langtfra tilstrækkeligt. Kun gennem en stor og fælles indsats de næste 10 år kan verdenssamfundet give Afrika det løft, der skal til for at overvinde problemerne. Et særligt ansvar påhviler de vestlige lande inklusive Danmark for at leve op til de mange løfter om udviklingsbistand, gældslettelser og øget verdenshandel.

Regeringen vil arbejde for, at 2005-topmødet, som jeg nævnte indledningsvis, til næste år stiller skarpt på de afrikanske problemer og løsninger. Vi vil arbejde for, at de vestlige lande lever op til finansieringsforpligtelserne, som er givet på FN-topmøderne senest i Monterrey og Johannesburg. Vi vil arbejde for en opfølgning på handelsspørgsmålene fra Doha- og Cancún-møderne.

Det vil være oplagt, at Danmark i lyset af vor store Afrikainsats spiller en særlig rolle i Sikkerhedsrådets løsning af de afrikanske konflikter. Op mod halvdelen af de konflikter, der aktivt behandles i Sikkerhedsrådet, udspiller sig i Afrika. De lægger beslag på 50-70 pct. af Sikkerhedsrådets tid.

Over 80 pct. af FN's fredsbevarende personel er udsendt til indsatser i Afrika. En aktiv dansk indsats i forhold til løsningen af de afrikanske konflikter i Sikkerhedsrådet vil ikke mindst fokusere på at sikre sammenhængen mellem FN's og andre aktørers militære, politiske, humanitære og genopbygningsaktiviteter.

I forlængelse af den betydelige danske bilaterale støtte til styrkelsen af den afrikanske sikkerhedsarkitektur vil vi søge at fremme samarbejdet mellem FN, Verdensbanken, den Afrikanske Union og de regionale organisationer i Afrika. Både ECOWAS i Vestafrika og EGAT i Østafrika er med dansk støtte meget aktive i konfliktløsning.

Vi vil lægge vægt på et regionalt fokus, der vil kunne sikre sammenhængen i Afrikainsatserne for hele FN-systemet og styrke en fælles tilgang til problemerne. Afvæbning af stridende parter, børnesoldater, flygtninge, hiv/aids, handel med lette våben og håndhævelse af sanktioner må ses i en sammenhæng. Også indsatsen mod ulovlig handel med naturressourcerne vil skulle have opmærksomhed.

Selv om der fokuseres meget på de nye trusler, er de mellemstatslige stridigheder desværre ikke ophørt. Det daglige arbejde med de 20-25 konflikter, der løbende optræder på Sikkerhedsrådets dagsorden, vil skulle have højeste danske prioritet under Sikkerhedsrådsmedlemskabet.

Regeringen arbejder for en udvidelse af Sikkerhedsrådet, så det reflekterer verden af i dag og ikke verden af i går. Derfor bør f.eks. Tyskland og Japan være med, ligesom ikke mindst udviklingslandene bør være bedre repræsenteret. Det vil også øge legitimiteten af Sikkerhedsrådets beslutninger.

Omvendt må vi undgå, at effektiviteten og beslutningsdygtigheden sættes over styr. Medlemskab af Sikkerhedsrådet vil i øvrigt ikke umiddelbart give Danmark større indflydelse på reformdrøftelserne. Reformen af Sikkerhedsrådet forhandles ikke i Sikkerhedsrådet, men i en arbejdsgruppe under Generalforsamlingen, der nu har været i gang i 10 år. I forhold til min rede-gørelse under debatten i Folketinget for et år siden er der desværre ikke sket nævneværdige fremskridt i disse forhandlinger.

Kl. 11.15

En vigtig ledetråd for Danmarks medlemskab af Sikkerhedsrådet vil være at styrke og udbygge den internationale retsorden. Regeringen vil i Sikkerhedsrådet arbejde for, at anerkendte retsprincipper reflekteres i Sikkerhedsrådets beslutninger, ikke mindst vedrørende respekten for menneskerettigheder.

Vi vil som medlem af Sikkerhedsrådet bidrage til at effektivisere og målrette Sikkerhedsrådets beslutninger. F.eks. kunne man forestille sig, at man indbyggede mekanismer, der kan bidrage til, at resolutionerne rent faktisk bliver efterlevet. Det gælder både i forhold til overholdelse af sanktionsregimerne og i forhold til en mere systematisk indarbejdelse af positive incitamenter til efterlevelse i Sikkerhedsrådets resolutioner. Dette vil styrke Sikkerhedsrådets legitimitet og gennemslagskraft.

Sidst, men ikke mindst, vil vi arbejde for større åbenhed i Sikkerhedsrådets arbejde og inddragelse af den brede FN-medlemskreds. Det øger i sig selv respekten for Sikkerhedsrådets arbejde.

Så der er faktisk nok at tage fat på for Danmark i Sikkerhedsrådet. Vi skal være ambitiøse, og vi skal gå til opgaven med ildhu naturligvis, ellers skulle vi holde os fra den. Samtidig skal vi ikke nære urealistiske forventninger til, hvad der kan opnås. Vi er ét af 15 medlemmer, og der er 5 permanente, og vi må arbejde inden for de rammer, der gælder for Sikkerhedsrådet. Der skal f.eks. være enighed blandt alle rådets medlemmer, før en sag kommer på dagsordenen. Det er ikke noget, vi bare alene kan bestemme.

Men vi er fast besluttet på at gøre vores for at sikre et aktivt dansk bidrag til et bedre, mere effektivt FN i fredens og udviklingens tjeneste. Der er jo ca. 20 år imellem, vi er medlem, og det er en stor mulighed for os for at yde vores bidrag til at forbedre og effektivisere FN og FN's arbejde. Vi er parate til at tage denne udfordring op, og vi ser frem til et konstruktivt samarbejde med alle Folketingets partier i udøvelsen af denne opgave.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Først vil jeg takke udenrigsministeren for svaret. Jeg synes, det var nogle gode prioriteter, og jeg synes, det er vigtigt at fremhæve både de bløde og hårde sikkerhedstrusler, og at man adresserer dem med lige stor ildhu. Det er efter min opfattelse desværre ikke det, vi har set i verden i de seneste år.

Jeg må så også sige, at det ærgrer mig en lille smule, at udenrigsministeren ikke kom ind på det seneste års splittelse om Irakkrigen, som jo har rystet FN, også ifølge generalsekretæren, og verdenssamfundet, og desværre med den danske regerings medvirken.

Det undrer mig lidt, at udenrigsministeren i besvarelsen overhovedet ikke omtalte det, der har været en hovedkonflikt, som har lammet FN, og som har gjort, at nogle amerikanere har sagt, at FN er irrelevant i kampen mod de nye trusler. Det håber jeg udenrigsministeren kan vende tilbage til, for jeg synes, det er utrolig vigtigt, at FN bliver rammen, hvor man adresserer også international terrorisme, spredning af masseødelæggelsesvåben, kollapsede stater osv.

For Socialdemokratiet er og har FN jo altid været omdrejningspunkt for at løse fælles globale problemer og fremme en international retsorden baseret på demokrati og respekten for menneskerettigheder. Og for Danmark som sådan er et stærkt FN i vores klare udenrigspolitiske interesse for at skabe fred og stabilitet og fremme vores værdier i dagens verden.

Men man må huske på, at FN's Sikkerhedsråd, som Danmark jo kandididerer til, også er det eneste organ i verden, der har beføjelser til at træffe bindende sikkerhedspolitiske beslutninger med global rækkevidde og dermed give beslutninger om eksempelvis brug af væbnet magt en afgørende legitimitet. Irakkrigen er jo et ek-

sempel på, hvordan det kan gå, når denne legitimitet og FN-opbakning ikke er til stede.

Socialdemokratiet mener, at der er behov for, at Danmark ikke mindst på baggrund af de seneste års splittelse i FN fører, hvad man kunne kalde en aktivistisk FN-politik med klar støtte til Kofi Annans bestræbelser for at effektivisere og reformere FN's arbejde.

Efter vores opfattelse og også efter udenrigsministerens opfattelse er der jo klart behov for reform af FN, herunder FN's Sikkerhedsråd, så organisationen afspejler de udfordringer, verden står over for i dag.

Eksempelvis faldt i 1990'erne antallet af dræbte i traditionelle krige mellem to og flere lande jo markant. Men 3,6 millioner mennesker døde i borgerkrige, og antallet af flygtninge og internt fordrevne som følge af sådanne konflikter steg med 50 pct.

Derfor må den klare målsætning jo være at ajourføre folkeretten til den moderne tid ikke mindst i forhold til beskyttelse af menneskerettighederne, hvis universale gyldighed ikke bør kunne tilsidesættes af begrænsende folkeretlige principper.

Kl. 11.20

Men der er eksempelvis også behov for at ændre sammensætningen i Sikkerhedsrådet, som udenrigsministeren også var inde på, så også folkerige ulande og regioner, der ikke er repræsenteret i dag, får en mere permanent stilling i Sikkerhedsrådet. Det synes jeg er utrolig afgørende.

Der er behov for at indskrænke brugen af voretten, som de 5 permanente medlemmer har, der jo afspejler den kolde krigs logik, hvor retten til at sige fra over for fællesskabet desværre var mere grundlæggende end pligten til at efterleve kollektive beslutninger. Desværre har vi eksempelvis set, at USA's regering gentagne gange har blokeret for en helt nødvendig resolution i Israel-Palæstina-konflikten, f.eks. at en tredje uafhængig part må overvåge implementeringen af køreplanen for fred.

Men uanset reformer er det afgørende, at den politiske vilje og opbakning er til stede i forhold til at gøre FN til omdrejningspunkt for løsning af globale problemer. Det forudsætter efter vores opfattelse en styrket fælles europæisk udenrigspolitik, og at EU-landene i højere grad taler med én stemme i Sikkerhedsrådet, og at man i øvrigt følger den fælles EU-strategi om effektiv multilateralisme, som Solana præsenterede i december sidste år.

Det forudsætter også politisk lederskab i Danmark bl.a. i form af øget ulandsbistand og færre handelsvilkår over for ulandene. Det gælder ikke mindst de såkaldte 2015-målsætninger, som udenrigsministeren også omtalte. De handler som bekendt om en halvering af de godt 1,2 milliarder mennesker, der lever i ekstrem fattigdom, antallet af dem og mennesker, som sulter, og om at sikre alle børn grundskole, standse hiv/aids-epidemiens udbredelse og halvere antallet af mennesker, der ikke har adgang til rent drikkevand, for bare at nævne nogle af eksemplerne fra 2015-målene.

Ikke mindst landene i Afrika – og jeg vil gerne kvittere for, at det er sat på dagsordenen – syd for Sahara sakker voldsomt bagud, bl.a. fordi rige lande som Danmark, og i det her tilfælde som følge af regeringens politik, skærer i ulandsbistanden. Det er en særdeles kedelig udvikling og ikke udtryk for en nødvendig opbakning fra et politisk lederskab til fælles FN-målsætninger.

Danmark har efter vores opfattelse et særligt ansvar – et særligt ansvar for at sætte fattigdoms-, miljø- og udviklingsproblemer på dagsordenen i FN, som jo er konkrete sikkerhedstrusler for milliarder af mennesker hver eneste dag, og tusinder dør jo af de trusler.

Socialdemokratiet ser frem til, at Danmark får en plads i FN's Sikkerhedsråd, og at vi i den forbindelse arbejder for at forankre kampen mod trusler som international terrorisme, spredning af masseødelæggelsesvåben og overgreb på menneskerettigheder i FN's Sikkerhedsråd og dermed styrker opbygningen af en international retsorden. Jeg tror, det er helt nødvendigt med en stærk dansk og nordisk stemme i FN, hvis vi skal sikre en mere fredelig og mere retfærdig verden.

Og så vil jeg gerne på vegne af Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for en international retsorden baseret på et stærkt FN særlig gennem
- en styrkelse af FN på de sikkerhedspolitiske, økonomiske og sociale områder,
 - en reform af FN's Sikkerhedsråd med henblik på mere effektiv varetagelse af dets hovedansvar for international fred og sikkerhed,

- at styrke FN's evne til krisestyring og til forebyggelse, planlægning, koordination og genopbygning i forbindelse med konflikter,
 - en gennemførelse af 2015-målene i Afrika, hvilket internationalt set kræver en højere ulandsbistand,
 - at udfolde en særlig indsats for konfliktramte afrikanske lande,
 - at styrke indsatsen over for nye trusler som international terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben og
 - at arbejde for, at EU taler med én stemme i FN's Sikkerhedsråd.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 102).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag vil nu indgå i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For det første undrer det mig, at man først snakker om ulandsbistanden på internationalt plan, det er jo så dejligt uforpligtende. Har det nogen konsekvenser på nationalt plan, eller er det bare sådan et dække over, at man i virkeligheden ikke er enig?

Kl. 11.25

Det andet spørgsmål, jeg har til hr. Jeppe Kofod, drejer sig om det der med, at man skal tale med én stemme gennem EU. Hvis man f.eks. har en situation, hvor der fra Danmarks side er forslag om, at der skal laves en resolution i FN, der fordømmer stening af kvinder i Iran, og hvor Frankrig, Tyskland og Storbritannien så siger, at det synes de ikke der skal, fordi de har så ufatteleg store olieinteresser i Iran, så de ikke vil have sådan en resolution i FN, betyder det, at man skal tale med én stemme, så, at Danmark skal lade være med selvstændigt at fremlægge en resolution, som fordømmer stening af kvinder i Iran?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Med hensyn til det første spørgsmål er det jo helt klart Socialdemokratiets opfattelse, at de nedskæringer, der er på ulandsbistanden – oven i købet i en situation, hvor også Danmark og den danske regering har forpligtet sig til nogle målsætninger, nemlig i 2015 at halvere den globale fattigdom – er fuldstændig uacceptable. Man kan se, at Afrika sakker voldsomt bagud, og så

skærer man i bistanden, også i bistanden til landene syd for Sahara. Derfor er det selvfølgelig ikke acceptabelt.

Det, der skal forstås her, er, at samlet set behøver man en højere bistand, og det skal Danmark løfte. Der er en konkret uenighed med regeringen. De vil ikke give en højere bistand, vi vil gerne give en højere bistand, for vi kan se, at det er nødvendigt for at nå målsætningerne.

Til det andet spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard nævner, er det vigtigt at sige, at det, vi skriver i vedtagelsen, jo er, at man skal tilstræbe og man skal sikre at tale med én stemme i EU, især i forhold til de store udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Vi har jo set Irakkrigen som et eksempel på, at EU desværre var splittet. Vi har også set andre sager, hvor EU har stået splittet i afgørende diskussioner, f.eks. om amerikanernes undtagelse fra den særlige krigsforbryderdomstol, når man deltager i FN-operationer.

Så der er ting, hvor jeg mener, at EU i høj grad skal tilstræbe at tale med én stemme. Det er klart, at vi jo ikke kan acceptere – det nævner jeg også – at man bevidst overser krænkelse af menneskerettigheder. Det skal tages op. Der kan også være en konkret uenighed i EU-kredsen, og så må man selvfølgelig diskutere det. Men det er efter vores opfattelse vigtigt, at Europa udvikler en fælles udenrigspolitik.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For det første vil jeg bare spørge hr. Jeppe Kofod, om det dækker en enighed med de øvrige forslagsstillere, især med regeringen: Når f.eks. Frankrig, Tyskland og England er imod, at der bliver stillet en resolution, som går direkte i kødet på stening af kvinder i Iran, stiller Danmark den så selvstændigt? Det er bare et eksempel. Dækker det en fælles forståelse for det punkt, der står i vedtagelsen?

Derudover forstår jeg så, at når det gælder ulandsbistanden, er den formulering, man har fundet, en formulering, man har fundet for at dække over, at man er vildt uenig om, hvad der skal ske konkret i Danmark.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Må jeg ikke til det sidste punkt nævne over for hr. Søren Søndergaard, at det paradoksale jo er, at vi er fuldstændig enige med regeringen om, at der globalt set er behov for mere udviklingsbi-

stand for at nå 2015-målene. Det er der, det har regeringen også sagt, det sagde udenrigsministeren også for et øjeblik siden. Det paradoksale består jo i, at den selv samme regering, der siger, at der er behov for mere udviklingsbistand, samtidig skærer i den danske udviklingsbistand – som et af de meget få donorlande skærer den i udviklingsbistanden. Det hænger efter min opfattelse ikke sammen.

Derfor: Vores klare opfattelse er, at hvis man virkelig mener de ting, man står her og siger om at bekæmpe hiv/aids-epidemier, fattigdom, miljødelæggelser, så må man også leve op til sit ansvar og det politiske lederskab i Danmark.

I forhold til EU-spørgsmålet: Det er jo fuldstændig korrekt, at der er en diskussion i EU om udenrigs- og sikkerhedspolitikken, og hr. Søren Søndergaard har ret i, at det kræver enstemmighed, konsensus, når man skal vedtage ting i forhold til udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

Det er klart, at vi gerne havde set, at man får en mere effektiv beslutning omkring udenrigs- og sikkerhedspolitikken i EU, sådan at Europa får en styrket rolle globalt. Det tror vi der er behov for, ikke kun i forhold til menneskerettighedskrænkelser i Iran eller stening af kvinder, men også i forhold til de store globale sikkerhedspolitiske spørgsmål, f.eks. når man diskuterer behovet for at have en Kyotoprotokol til begrænsning af drivhusgasser eller en straffedomstol eller en torturkonvention. Her er det vigtigt, at Europa står sammen over for de lande, både USA, Kina, Rusland og andre, der ikke er så velvillige.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes på mange måder, det var en udmærket tale, hr. Jeppe Kofod holdt. Det er også derfor, at det i og for sig skuffer mig, når jeg ser på det forslag til vedtagelse, der er lavet. Der er meget lidt af de punkter, som hr. Jeppe Kofod fremførte kritisk i forhold til regeringen. Eller rettere sagt: Der er jo ikke noget som helst.

Noget af det, som jeg synes er vigtigt, er da den danske ulandsbistand. Selvfølgelig ønsker alle da, at den internationale bistand skal i vejret, det er vel klart. I betragtning af at Irakkriegen kostede det dobbelte af den samlede ulandsbistand i hele verden, er det vel indlysende nok, at den skal i vejret. Men hvad hjælper det, hvis man skærer ned her i Danmark? Hvorfor er det ikke med i vedtagelsen?

Hvad med Palæstinakonflikten, som jo er al terrorismes moder? Er det ikke helt, helt afgørende, at den danske regering i den sammenhæng spiller offensivt ud med et pres i forhold til Israel, med et pres i forhold til, at Israel skal efterleve Sikkerhedsrådets resolutioner?

Hvad med kritikken af den danske politik i forhold til Irakkriegen, hvor Danmark var med til at underminere Sikkerhedsrådet? Hvorfor er det ikke med?

Jeg synes, der er et svælg imellem hr. Jeppe Kofods tale og så den her vedtagelse. Den vedtagelse er som skåret ud af det, som blev sagt tidligere af ministeren, og derfor forstår jeg slet ikke det her.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Holger K. Nielsen, at jeg kvitterer for de venlige bemærkninger om min ordførertale og mine positioner. Jeg er fuldstændig enig med hr. Holger K. Nielsen i, at når det gælder Israel-Palæstina-konflikten, så er der et uløst problem, som verden alt for længe har vendt ryggen til og ikke gjort nok ved. Jeg nævnte et konkret eksempel, at det jo er naturligt, at FN's Sikkerhedsråd tager den problemstilling op, f.eks. i forhold til gennemførelsen af køreplanen for fred, hvor kvartetten EU, USA, FN og Rusland står bag. Det er naturligt. Desværre har vi jo set, at USA i Sikkerhedsrådet har blokeret for, at man fik en tredje part til at overvåge implementeringen af køreplanen for fred, der måske kunne gøre, at man ikke så de overgreb og terrorhandlinger, som man desværre ser i Israel-Palæstina-konflikten.

Og så vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen, at jeg synes, det er utrolig vigtigt uanset den uenighed og kritik, som vi har af regeringen på en række områder, som jeg nævnte her, at vi kan samles bredt i det danske Folketing om en hovedopgave som det at sidde som medlem af FN's Sikkerhedsråd, hvor Danmark får plads de næste 2 år. Det synes jeg er utrolig vigtigt. Og jeg synes altså, de punkter, der står her i vedtagelsen, som hr. Holger K. Nielsen også bemærker, er vigtige punkter:

Styrkelse af den internationale retsorden. Den er jo ikke blevet styrket de seneste år. Det er vi enige om.

Der er sket tilbageskridt med styrkelsen af kampen mod fattigdom, specielt i Afrika. Det er vi nødt til at stramme op på.

Jeg synes, det er en god vedtagelse, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi får denne brede enighed.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ja tak, men hvis den brede enighed betyder, at man legitimerer regeringens nedskæringer på ulandsbistanden – det er jo det, der er tilfældet her – hvis den betyder, at man legitimerer regeringens underminering af FN's Sikkerhedsråd omkring Irakkonflikten, hvis den legitimerer, at regeringen ikke skal forpligtes til noget som helst i forhold til Palæstinakonflikten, hvad så? Skal man have enighed for enhver pris? Hvis det nu betyder, at det politiske indhold udvandes så meget, at det ikke giver mening, kan det så virkelig være tilfredsstillende for Socialdemokraterne?

(Kort bemærkning).

Jepp Kofod (S):

Nej, men jeg vil gerne sige til hr. Holger K. Nielsen, at jeg ikke er enig i, at der her er en blåstempling hverken af regeringens nedskæringer på ulandsbistanden eller den danske deltagelse i Irakkrigen. Jeg har i hvert fald meget svært ved at finde det. Det kunne være, at hr. Holger K. Nielsen så må fortælle mig, hvor det står, for det fremgår ikke af det her papir, jeg har.

Tværtimod er vedtagelsen et udtryk for et ønske om at slå nogle vigtige principper fast for Danmarks deltagelse i FN's Sikkerhedsråd og opbakning til FN – det synes jeg er utrolig vigtigt at vi kan samles om i Folketinget – at vi selvfølgelig skal sætte ind i forhold til Afrika, hvor Afrika jo sækker bagud i forhold til 2015-målene. Det går nærmest den forkerte vej i en række afrikanske lande, bl.a. fordi de rige lande har skåret i deres bistand til Afrika. Det skal vi påtage os at ændre, og det gør man ved at sige ja til de principper her, og der påhviler den danske regering et stort ansvar, når man siger ja til den her vedtagelse, for at efterleve de principper, og det er utrolig vigtigt for os.

Uanset uenigheden mener jeg, at vi i debatten i dag skal bruge meget tid på at understrege de konfliktpunkter, vi har mellem regering og opposition. Det tror jeg er vigtigt. Så der ikke er nogen tvivl om, at vi er uenige om en række ting. Men når vi afslutter debatten, synes jeg, det er vigtigt, at vi samles om en vedtagelse bredt i Folketinget, som kan give opbakning til et dansk

medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Det tror jeg vi står os bedst ved.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KD):

Jeg synes ikke helt, hr. Jepp Kofods argumentation hænger sammen i forhold til forslaget til vedtagelse og så det, han her sidst siger om, at vi skal understrege konfliktpunkterne i forhold til regeringen i den her debat.

Hr. Jepp Kofod har netop understreget det paradoksale i, at regeringen argumenterer for, at internationalt skal man give mere i udviklingsbistand, men nationalt skærer man rent faktisk ned, og hvor hr. Jepp Kofod siger, at vi bør leve op til vores eget ansvar. Hvorfor burde Folketinget ikke her forud for et eventuelt dansk medlemskab af Sikkerhedsrådet netop understrege, hvilke forpligtelser vi vil påtage os, mere end at opregne nogle fornuftige principper, som det ville være svært for nogle overhovedet at blive uenige om?

Hvorfor vil Socialdemokraterne ikke være med til i et forslag til vedtagelse også at understrege, at Danmark må yde sit, når det gælder bistand, og at vi igen kommer op på 1 pct. af bruttonationalindkomsten, som har været målsætningen tidligere?

Kl. 11.35

(Kort bemærkning).

Jepp Kofod (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Jann Sjørnsen: Ja, vi deler jo fuldstændig opfattelsen af, at Danmark skal øge sin udviklingsbistand. Det er jo også derfor, at Socialdemokratiet har stillet ændringsforslag til regeringens finanslov, hvor vi vil øge bistanden med 1 mia. kr. om året, alene udviklingsbistanden. Så vi synes også, at regeringens argumentation på det her punkt ikke hænger sammen.

Som jeg tidligere nævnte over for hr. Søren Søndergaard, giver det jo ikke mening, at man på den ene side siger, at globalt set er der behov for større bistand for at nå år 2015-målsætningerne om en halvering af fattigdommen, grundskole til alle børn, stop for den forfærdelige hiv/aids-epidemi, hvor 40 millioner mennesker globalt er smittet, hvilket underminerer mange afrikanske landes mulighed for at udvikle sig, og erklærer sig som tilhænger af de her principper og målsætninger og siger, at der er behov for øget udviklingsbistand – faktisk har Verdensbanken jo beregnet, at der er behov for at for-

doble udviklingsbistanden globalt fra 50 mia. dollar om året til 100 mia. dollar om året for at nå de målsætninger – og på den anden side har en dansk regering, der skærer ned i den danske udviklingsbistand.

Det hænger efter vores opfattelse ikke sammen. Det er jo derfor, at Socialdemokratiet går ind for at øge bistanden, så vi igen kommer tilbage på 1 pct. af bruttonationalindkomsten, som vi havde i hele vores regeringsperiode.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Så må jeg bare konstatere, at det må være tiden at give Socialdemokraterne et tilbud, også på baggrund af det, hr. Jeppe Kofod lige har sagt, som man dårligt kan afslå med de holdninger, som Socialdemokraterne ønsker at fremdrage, men som jo i hvert fald ikke afspejles i det forslag til vedtagelse, som hr. Jeppe Kofod har fremsat på en række partiers vegne.

Derfor vil jeg på vegne af Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Kristendemokraterne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i FN at arbejde for at mindske ulighederne i verden og fokusere på gennemførelsen af 2015-målene bl.a. via forøget ulandsbistand. For Danmarks vedkommende skal bistanden op på 1 pct. af bruttonationalindkomsten.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 103).

Jeg synes, at hr. Jeppe Kofod og Socialdemokraterne skulle overveje, om det her forslag i virkeligheden ikke giver mere mening i forhold til det, som hr. Jeppe Kofod også har givet udtryk for i sin ordførertale og de efterfølgende bemærkninger, der er afgivet.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne takke hr. Jann Sjursen for forslaget til vedtagelse. Vi er jo fuldstændig enige i de ting, der står i de linjer.

Jeg vil dog sige, at det har en væsentlig mening, nemlig alle de andre vigtige principper, som vi slår fast i vores egen vedtagelse, f.eks. at man skal styrke FN i forhold til at fremme arbejdet for en international retsorden. Vi synes, det er helt afgørende, at de principper slås fast bredt i Folketinget, hvis vi skal have succes også med vores arbejde med at reformere og effektivisere FN.

Så jeg synes, at det er nogle gode ting, som står i vedtagelsen, men de er ikke så fyldestgørende, og jeg synes faktisk, at vores vedtagelse er langt mere omfattende. Det er nødvendigt, at man ikke kun forholder sig til én problemstilling, ulandsbistanden, men forholder sig til mange andre ting, som jo er vigtige, når Danmark skal være medlem af FN's Sikkerhedsråd.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er til forståelsen af den vedtagelse, som Socialdemokraterne, kan jeg forstå, er med på.

Der står i den sidste pind en sætning, som jeg lige skal være helt sikker på, hvordan den egentlig kan udlægges eller skal forstås. Der står, at man skal arbejde for, at EU taler med én stemme i FN's Sikkerhedsråd. Som det sikkert er hr. Jeppe Kofod bekendt, er man i EU-konventet kommet med et forslag, der betyder, at EU skal være en juridisk person, hvilket også betyder, at landene ikke fremover har deres egen stemme i Sikkerhedsrådet, men det skal være EU, der afgiver den stemme.

Er det det, der menes, er det det, Socialdemokraterne tager hul på her, eller hvad er det, der menes med den del af det?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Det, der meget klart menes, er, at hvis vi overhovedet skal have mulighed for at skabe en mere fredelig og sikker verden, så er det vigtigt, at Europa i højere grad taler med én stemme, at EU i højere grad bliver stærk i forhold til at fremme en international retsorden med bekæmpelse af nye trusler osv. Det gør man altså efter min opfattelse ved at koordinere udenrigs- og sikkerhedspolitikken i EU og få så mange fællesbeslutninger som overhovedet muligt.

Og ja: Det langsigtede mål må da være, at EU på et tidspunkt taler med én stemme i FN's Sikkerhedsråd, og jeg synes helt klart og naturligt, at det bør vi kunne gøre.

Så skal vi have effektiviseret vores egen beslutningsproces i EU, som hr. Peter Skaarup var inde på, og det er det, som konventet arbejder med. Det bliver for omfattende at komme ind på den diskussion, men det er selvfølgelig en forudsætning for, at vi i fremtiden kan tale med én stemme fra europæisk side.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg kan godt forstå, at det er en skøn målsætning, hvis det kunne lade sig gøre, at EU talte med én stemme, og at alle landene var enige. Men som det sikkert er hr. Jeppe Kofod bekendt, er der mange historiske og kulturelle forskelle mellem landene, der betyder, at man har mange forskellige interesser fra de forskellige landes side. Alene det forhold, at flere af landene i Europa har haft kolonier, England, Frankrig, Holland osv., gør, at man har utrolig mange forskelligartede interesser. Og hvis vi kigger på Irakkrigen, var der meget, meget stor uenighed mellem de europæiske lande, i forhold til om man skulle det ene eller det andet.

Ud fra det synes jeg, det kan være en meget farlig vej. Og mit spørgsmål til hr. Jeppe Kofod er: Er det ikke en meget farlig vej, hvis man siger til de europæiske lande, at de ikke må kritisere f.eks. menneskerettighederne i Kina, fordi EU har besluttet, at det må de ikke? De må ikke mene det om en Irakkrig, som de gerne vil, fordi EU med et flertal har besluttet, at det må de ikke.

Det er der, jeg ser problemet, og jeg tror egentlig også, at hr. Jeppe Kofod kan se, at det er et problem, at det måske kan skabe flere konflikter blandt de europæiske lande, hvis man tvinger dem til at gå ind for noget, de faktisk ikke går ind for.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg synes, det er en meget vigtig diskussion. Jeg vil gerne sige, at man jo godt kan have en europæisk holdning til et spørgsmål, en fælles EU-holdning til et spørgsmål, mens der så er enkeltlande, der har en anden opfattelse.

Problemet i dag er jo, at i mange spørgsmål har man ikke nogen fælles EU-holdning, fordi det kræver konsensus, det kræver, at alle 25 lande er fuldstændig enige om det. Jeg tror, det kunne være effektivt, at man i flere sager havde en fælles EU-holdning, f.eks. når det gælder vanskelige spørgsmål som Den Internationale

Straffedomstol eller torturkonventionen og andre ting, hvor det er vigtigt, at EU er med til at fremme en international retsorden. Det tror jeg er helt afgørende.

Så det er helt klart vores synspunkt, at vi i videst muligt omfang skal tale med én stemme fra EU's side, hvis vi skal betyde noget i verden.

EU er jo ikke en ligegyldig størrelse i dag. Jeg tror, vi udgør en fjerdedel af den globale økonomi. Vi har efterhånden jo 450 millioner indbyggere i EU. Vi har den største handel med tredjeverdenslande. Vi har den største bistand til udviklingslandene. Så hvis EU kan samarbejde, har vi altså også muligheden for, at de principper, vi har skrevet ned i vores vedtagelse, kan blive virkeliggjort. Derfor er det så vigtigt med et stærkt og fælles EU.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, som jo er medunderskriver på denne forespørgsel, om det ikke var meningen med forespørgslen, at vi skulle diskutere, hvad Danmark ville bruge sit mandat til i Sikkerhedsrådet, dersom vi får held til at blive valgt ind i Sikkerhedsrådet.

Og er det ikke rigtigt forstået, at det faktisk ikke er et sikkerhedsrådsanliggende at diskutere den danske ulandsbistands størrelse, og at det derfor faktisk er hr. Jeppe Kofods kolleger, der svigter den debat, de selv har været med til at rejse, når de forsøger at gøre debatten i dag til et spørgsmål om, hvilken procent den danske ulandsbistand skal have? Det er faktisk sagen uvedkommende.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Det er jo en bred forespørgsel i dag. Det handler både om reform og styrkelse af FN og om prioriteterne i Danmarks kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Så jeg vil sige, det er en meget bred dagsorden.

Min opfattelse er helt klart, at hvis man vil styrke FN, så nytter det ikke noget at skære i den danske ulandsbistand. Det er et synspunkt, som Socialdemokratiet har. Der synes vi, vi skal bakke op, ikke mindst om FN-årtusindmålsætningerne, nemlig om halvering af fattigdommen i år 2015 osv. Det er utrolig vigtigt, at der er troværdighed omkring den danske politik på det område her.

Så jeg er ikke helt enig i, at det ikke handler om ulandsbistand. Det handler *også* om ulandsbistand, men det handler også om en masse andre ting, og det er derfor, vi har lavet en bred vedtagelse med en række principper, som vi synes er meget vigtige for Danmarks engagement, Danmarks FN-politik og kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Så forstår jeg jo bedre, jeg tror, det var hr. Holger K. Niensens udlægning af vedtagelsens punkt vedrørende den internationale bistands procent. Det er jo glædeligt, at Socialdemokratiet på den måde faktisk har set realiteterne i øjnene.

Jeg forstår det sådan – jeg forlanger ikke, vi skal få en klar kvittering i dag – at dette er det første formelle skridt, Socialdemokratiet har taget forud for valgkampen, hvorefter man ikke vil gå ud og love, at der skal føjes flere milliarder til ulandsbistanden, hvis Socialdemokraterne får magt, som de har agt, på en kommende folketingsvalg dag herhjemme. Så jeg må give hr. Holger K. Nielsen ret. Tak for det.

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Overraskende nok er jeg fuldstændig uenig med fru Pia Christmas-Møller.

Der står i vores forslag, at hvis vi skal opfylde år 2015-målsætningerne, ikke mindst i Afrika, kræver det internationalt set en højere udviklingsbistand. Det er fuldstændig velkendt, at den danske regering har skåret i udviklingsbistanden og ikke vil øge den, og det er også fuldstændig velkendt, at Socialdemokratiet og andre partier i opposition vil have en højere ulandsbistand og vil tilbage igen på 1-procent-målsætningen.

Forudsætningen for, at vi når 2015-målene, er, at der kommer en højere bistand, og det er da mangel på politisk lederskab, også hos fru Pia Christmas-Møllers parti, at man skærer i udviklingsbistanden, samtidig med at man siger, at man vil opfylde målsætningerne. Det hænger ikke sammen. Selv Verdensbanken har sagt, der er behov for en fordobling af ulandsbistanden på globalt plan, hvis vi skal nå 2015-målene, men så skærer den danske regering som et af de få donorlande i bistanden, oven i købet i en situation, hvor EU har forpligtet sig til samlet set at øge bistanden.

Den danske regering skærer i bistanden. Det synes jeg er ærgerligt, det er et velkendt konflikt punkt, og hvis Socialdemokratiet kommer i regering, vil bistanden blive øget. Vores målsætning er, at vi skal tilbage på 1 pct. af bruttonationalindkomsten.

Formanden:

Så er det hr. Troels Lund Poulsen som ordfører.

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for initiativet til denne debat til de partier, der har rejst forespørgslen. Jeg synes, det er en vigtig forespørgsel, og jeg synes også, det er utrolig vigtigt, vi nu får en debat om det her i det danske Folketing.

Danmarks ønske om en plads i Sikkerhedsrådet ligger i naturlig forlængelse af dansk udenrigspolitik, og forslaget, der blev vedtaget i Folketinget i 2003, bekræfter også nødvendigheden af debatten.

For Venstre er det vigtigt at sige, at vi ønsker, at Danmark aktivt og engageret sætter sit præg på den internationale dagsorden, også i denne sammenhæng. Styrkelsen af Sikkerhedsrådets rolle på den internationale scene over de senere år har gjort en plads i Sikkerhedsrådet meget attraktiv.

Som bekendt har Danmark jo haft sæde i Sikkerhedsrådet tidligere, i 1953-54, 1967-68 og senest i 1985-86. I 1985-86 var vi i slutfasen af den kolde krig, men siden da har Sikkerhedsrådets arbejdsvilkår jo ændret sig markant. FN er på mange måder et spejl af det internationale samfund og den virkelighed, som vi lever i, og nogle gange kan spejlet vise et ikke særlig kønt billede. Men det er værd at huske, at det ikke er spejlets skyld.

Den politiske platform for den danske kandidatur vil tage udgangspunkt i Danmarks placering og profil og bidrag til det internationale samarbejde i bred forstand. Danmark har udvist et stort engagement i FN, hvor bistandsområdet og den aktive deltagelse i krisestyrings- og fredsbevarende operationer især kan fremhæves, men også Danmarks profil på miljø- og menneskerettighedsområdet samt det brede engagement i konfliktløsning og humanitære indsatser vil indgå i billedet. Venstre lægger vægt på, at Danmark er en engageret deltager i FN's arbejde og er med til at gå foran og præge udviklingen med danske synspunkter og interesser.

En lang række internationale begivenheder de seneste år har givet anledning til eftertanke i Danmark og det internationale samfund. Vi må gøre os klart, at det internationale trusselsbillede er ændret. Det har været noget af et problem, at FN blev dannet i 1945, dvs. i en tid, hvor det var konflikter mellem stater, vi oplevede. Denne konflikttype har gennem de seneste år i stigende grad forandret sig til konflikter inden for stater, og heri ligger der en meget stor udfordring for det internationale samfund.

Det er også et problem, at hverken FN-pagten eller den øvrige folkeret generelt klart beskriver det, der betegnes som humanitær intervention. Her har der været mange forskellige udvalgsarbejder i gang, men det er svært at sige, hvornår humanitær intervention vil være og er berettiget, for det vil altid afhænge af de konkrete omstændigheder. Humanitær intervention er populært sagt et af de sidste værktøjer, man kan hive op af den udenrigs- og sikkerhedspolitiske værktøjskasse, og det er derfor ikke noget redskab, man skal tage let på. Men på den anden side skal vi også kunne handle, hvis vi i fremtiden konfronteres med overgreb, som vi har været vidne til i Kosovo og Rwanda og også har set i Sudan, selv om meget tyder på, at der nu er indgået en fredsftale i Sudan.

Danmark bør arbejde for bedre planlægning og for, at gennemførelse af FN-operationer indgår i en større helhed, så FN's indsatser på de humanitære, fredsbevarende og udviklingspolitiske områder så vidt muligt sammentænkes og koordineres. Det er nemlig den sammenhængende indsats, der gør forskellen.

Kl. 11.50

Lad mig til sidst nævne 2015-målene, som blev vedtaget i 2000. Disse 2015-mål er vigtige for det videre arbejde i FN og vil også være milepæle i Danmarks politiske arbejde. Danmark har en forpligtelse til at følge dette arbejde tæt, da vi er et af de lande i verden, der målt pr. indbygger giver mest udviklingsbistand, og er blandt de største bidragsydere til FN's fonde og programmer. Denne profil giver os et væsentligt medansvar for at sikre, at arbejdet med fattigdomsbekæmpelse og reformer af FN holdes på sporet.

Lad mig runde af med at sige, at også den reformproces, som er igangsat af FN's generalsekretær, er vigtig at fortsætte. Det er meget centralt, at FN er en organisation, som rustet sig til også i fremtiden at være beslutningsdygtig og være effektiv.

Jeg har her nævnt nogle af de områder, som Danmark kan tage op under et kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Taletiden i dag giver mig ikke mulighed for at komme ind på andre områder, selv om de også er vigtige, men generelt set har jeg fremhævet de områder, som vi i Venstre har en klar interesse i bliver prioriteret højt.

Så skal jeg sige, at det forslag til vedtagelse, der er fremsat af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre, kan Venstre selvfølgelig tilslutte sig.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er bare for lige at få afklaret den sætning, der siger, at man internationalt set går ind for – kræver står der oven i købet – en højere ulandsbistand.

Er det noget, hr. Troels Lund Poulsen føler får konsekvenser for Venstres politik i det danske Folketing? Forstået på den måde: Mener hr. Troels Lund Poulsen, det vil betyde, at Venstre f.eks. i de kommende finanslovforhandlinger vil gå ind for en højere bistand? Eller fortolker hr. Troels Lund Poulsen udelukkende sætningen som en opfordring til alle andre om at hæve ulandsbistanden?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det meget klare spørgsmål fra hr. Søren Søndergaard.

Jeg kan sige, at det, der står i vedtagelsen, er jo, at man internationalt set skal kræve en højere ulandsbistand. Den danske regerings position har været meget klar. Man ville skære 1,5 mia. kr. fra, det gik man til valg på, og det har man gennemført, men efter at man skar de 1,5 mia. kr. fra, har man fastholdt beløbet og opreguleret det.

Der ligger ikke i vedtagelsen, at Danmark skal sætte sin bistandsprocent op til 1 eller 1,5, hvis det er det, hr. Søren Søndergaard måtte være i tvivl om, men som jeg også sagde i min ordførertale, er Danmark et af de lande, der pr. indbygger bidrager mest til udviklingsbistanden.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg takker det største parti bag dette forslag for fortolkningsbidraget. Det er jo vigtigt at have det for at forstå, hvordan forslaget skal læses, og

jeg forstår, det skal læses på den måde, at man har et ønske om, at alle andre forhøjer deres bistand, men at det altså ikke er noget, der gælder for Danmark.

Jeg siger bare tak for svaret.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg skulle måske sige til hr. Søren Søndergaard, at som jeg også sagde i min ordførertale, ligger Danmark allerede i dag i top tre, så det er jo ikke sådan, at vi skal skamme os over den udviklingsbistand, Danmark yder. Jeg vil også sige til hr. Søren Søndergaard, at jeg synes, det er meget, meget vigtigt, at vore kolleger i EU arbejder for EU-vedtagelsen, nemlig at også EU skal leve op til FN-målsætningen på 0,7 pct. Her har vi et vigtigt arbejde at gøre.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Jeg takker også for det klare svar om udviklingsbistanden.

Det er klart, at som medlem af FN's Sikkerhedsråd bliver Danmark selvfølgelig nødt til at tage stilling til en lang række spørgsmål, som hr. Troels Lund Poulsen også beskæftigede sig med i sin ordførertale. Man kan naturligvis ikke alene beskæftige sig med spørgsmålet om udviklingsbistand, så når nogle partier alligevel har fremsat et forslag til vedtagelse, der går målrettet på det, er det ikke, fordi vi mener, at man skal lukke øjnene for alle andre spørgsmål, men fordi vi i virkeligheden mener, at det er her, Danmark kan være med til at gøre en forskel og selvfølgelig i særdeleshed, hvis vi vil gå foran – som hr. Troels Lund Poulsen sagde, da han var inde på andre områder – ved selv at hæve vores udviklingsbistand.

Men for ikke at fortsætte debatten om udviklingsbistandens størrelse – hr. Troels Lund Poulsen har jo svaret meget direkte og konkret på hr. Søren Søndergaards spørgsmål – vil jeg godt spørge: Hvordan skal ulandsbistanden prioriteres? Den blev nævnt til allersidst i hr. Troels Lund Poulsens tale, og skal 2015-målsætningerne også være det allersidste for Danmark, hvis vi er medlem af FN's Sikkerhedsråd? Så må man sige, at så er det ikke bare en diskussion om den danske ulandsbistands størrelse, men reelt en diskussion om, hvorvidt Danmark skal prioritere kampen for at gennemføre 2015-målene højt.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Ja, det er ganske korrekt, og jeg kan jo ikke løbe fra det, at 2015-målene figurerede sidst i min tale, men det er ikke et udtryk for, at de ikke er vigtige. De kunne lige så godt have været nævnt i starten af min tale.

Kl. 11,55

Jeg synes, man skal bruge mange kræfter på at leve op til de 2015-mål, der er vedtaget. Det skal vi gøre fra dansk side, det skal FN også gøre, og det sker jo også på topmødet i 2005. Det har udenrigsministeren ganske klart redegjort for. Men jeg synes selvfølgelig, det er meget vigtigt at slå fast her, hvor nogle partier ønsker en debat om udviklingsbistand – og den tager jeg selvfølgelig gerne – at når man prøver at angribe regeringen for ikke at give en udviklingsbistand, som Danmark kan være bekendt, er det simpelt hen skudt over målet. Vi har en udviklingsbistand, som målt pr. indbygger ligger i toppen internationalt set, og derfor synes jeg ikke, der er noget at skamme sig over. Men det betyder jo ikke, at man ikke skal arbejde for, at andre lande når op på det samme bidrag pr. indbygger, som vi har, og det synes jeg er meget vigtigt at vi bruger kræfterne på, bl.a. i EU.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Til det med at vi har en udviklingsbistand, vi kan være bekendt, vil jeg sige, at den er selvfølgelig ikke ringe, men den diskussion vil jeg godt lade ligge. Det er velkendt, at her er vi uenige.

Men jeg vil godt bede hr. Troels Lund Poulsen gå ind i en mere substantiel debat om 2015-målsætningerne. Hvis det ikke står højest på dagsordenen at få gennemført 2015-målsætningerne, hvordan i alverden tror hr. Troels Lund Poulsen, så man vil kunne gennemføre mange af de i øvrigt udmærkede pinde i det forslag til vedtagelse, som Venstre er medforlagsstiller til?

Er det ikke sådan, at vi må prioritere kampen for opfyldelsen af 2015-målsætningerne højest, hvis vi overhovedet vil nå mange af de andre mål? Det er det spørgsmål, som jeg gerne vil have hr. Troels Lund Poulsen til i højere grad at kommentere i stedet for at sige, at det kom sidst i talen, men det kunne for så vidt godt være kommet først. Hvad betyder 2015-målsætningerne for Venstre i sammenligning med de andre spørgsmål, som jo netop relaterer sig til opfyldelsen af disse målsætninger?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg tillod mig blot at besvare spørgsmålet fra hr. Jann Sjørnsen om, hvorfor det kom sidst i min tale. Det var ikke for at skabe polemik. Hr. Jann Sjørnsen spurgte direkte, om det var udtryk for, at vi nedprioriterede området, når det blev nævnt til sidst i talen, og så gav jeg en begrundelse for, hvorfor det stod der,

Jeg synes, det er vigtigt at sige til hr. Jann Sjørnsen, at 2015-målene er centrale, og det sagde jeg også. De er meget, meget vigtige, også for udviklingen i verden generelt, men det er også vigtigt at sige, at de er ikke det eneste, der skal prioriteres. Sammensætningen af FN's Sikkerhedsråd skal også prioriteres, som udenrigsministeren var inde på, og som jeg selv var inde på i min tale, gælder det også humanitær intervention. Det er ikke enten-eller, det er både-og. Der er en lang række problemfelter, som Danmark skal være med til at sætte fokus på, og som Danmark også skal være med til at finde nogle løsninger på.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Nu er hr. Troels Lund Poulsen jo Venstres udenrigspolitiske ordfører. Derfor er han vel også i en vis forstand sufflør for statsministeren, når det drejer sig om de spørgsmål, og derfor undrer det mig noget, at han slet ikke tog forholdet til USA op og tog en diskussion om, hvad det betyder, at USA blæser på international lov og ret med hensyn til Kyotoaftalen, Den Internationale Straffedomstol og i det hele taget. Jeg havde forventet, også i betragtning af at statsministeren skal til Washington senere på ugen, at Venstres ordfører kunne sige lidt mere om, hvad den danske regerings politik er, når det gælder om at presse USA til at være mere lovlydig, når det gælder internationale forhold.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil svare hr. Holger K. Nielsen på den måde, at jeg tog sådan set udgangspunkt i det, der står i forespørgslen, da jeg skrev min tale, og der står ikke så meget om Danmarks forhold til USA.

Jeg kan også sige til hr. Holger K. Nielsen, at det er jo nok velkendt for mange – også hr. Holger K. Nielsen – at jeg er ikke sufflør for statsministeren. Jeg er faktisk et ganske almindeligt levende menneske, som går rundt og mener noget uden at få at vide, hvad jeg skal mene, så derfor

vil jeg blot sige til hr. Holger K. Nielsen, at det, jeg har lagt vægt på i min tale, er, hvordan og hvorledes vi skal sikre, at Danmark kan få maksimal indflydelse under det medlemskab af FN's Sikkerhedsråd, vi eventuelt måtte få.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Når jeg nævnte, at hr. Troels Lund Poulsen skulle være sufflør, var det skam venligt ment. Det var skam en ros, for det er da en meget stor ære at være sufflør for statsministeren, så det skal han ikke tage ilde op.

Spørgsmålet er vigtigt, for det handler jo om, at et af de største problemer for international lov og ret er USA's manglende efterlevelse af reglerne. Verdens suverænt stærkeste magt, både økonomisk, politisk og militært, blæser på international lov og ret, hvis det tjener amerikanske interesser at gøre det, og derfor vil det da være ganske vigtigt, at Danmark i sin sikkerhedsrådspolitik forholder sig til spørgsmålet. Hvis Sikkerhedsrådet skal have legitimitet, og hvis FN skal have legitimitet, forudsætter det jo netop en meget klar tale imod det amerikanske anarki, når det gælder international lov og ret.

Kl. 12.00

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg ved ikke, om det er dagen, hvor vi skal have en lang debat om Danmarks forhold til USA, men den kan vi da godt tage.

Jeg tror, hr. Holger K. Nielsen og jeg er meget uenige. Venstre har en klar opfattelse af, hvordan og hvorledes vi bedst sikrer en tæt dialog til USA, hvor man selvfølgelig også påpeger de ting, som USA gør forkert.

Jeg synes, det siges meget klart i dag i både Politiken og Jyllands-Posten, og statsministeren har selvfølgelig også meget klare ting at sige til USA om den måde, USA agerer på internationalt. Der skal selvfølgelig siges fra, når USA bryder ting, som man ikke kan acceptere, men jeg synes også, det er meget vigtigt – som jeg også lagde vægt på i min tale – at man tager en diskussion om humanitær intervention og ser på, hvad man skal gøre i de tilfælde, hvor det er nødvendigt, og der ikke er hjemmel efter FN-pagten til at gribe ind. Her skal man se på, hvad man kan gøre, så man ikke handlingslammer FN, for hvis det bliver konsekvensen, vil det være dødbringende for FN's levedygtighed.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.01

Mødet genoptaget kl. 13.00

Meddelelser fra formanden**Anden næstformand (Poul Nødgaard):**

Medlemmer af Folketinget Anne Grete Holmsgaard (SF) m.fl. har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forespørgsel til ministeren for ligestilling og beskæftigelsesministeren tilbage:

»Hvad kan ministrene oplyse om regeringens initiativer til gennem lovgivning at sikre en ligelig fordeling af byrderne i forbindelse med graviditets- og barselorlov på tværs af brancher og mellemstore og små virksomheder?«
(Forespørgsel nr. F 44).

Forespørgslen er herefter bortfaldet.

Man genoptog herefter behandlingen af dagsordenens punkt 26, som var:

26) Forespørgsel nr. F 55:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om de politiske prioriteter med hensyn til reform og styrkelse af FN og Danmarks kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd?

Af Jeppe Kofod (S), Holger K. Nielsen (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Søren Søndergaard (EL) og Jann Sjørnsen (KD).

(Forespørgslen anmeldt 16/4 2004. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/4 2004).

Forhandlingen genoptoges**Peter Skaarup (DF):**

I Dansk Folkeparti synes vi, det er vældig godt, at vi her i Folketinget får en debat om Danmarks FN-politik, også set i lyset af at det ser ud til, at

Danmark måske får mulighed for at være medlem af Sikkerhedsrådet. Det kunne være rigtig spændende, hvis vi dermed fik øget indflydelse på, hvad der foregår i FN.

Også set i det lys kan man diskutere de tanker, der er rundtomkring i Europa om, at EU skal agere som ét land, én stat, og at de enkelte nationer fremover ikke skal have en selvstændig plads og kan indtage selvstændige holdninger. Den diskussion kan man tage op, fordi det klart er farligt, hvis vi fremover ikke har mulighed for at være selvstændigt medlem af Sikkerhedsrådet. Det er i hvert fald det signal, der er kommet fra konventets arbejde.

Fra Dansk Folkepartis side er vi optaget af, at FN fortsætter arbejdet for at skabe international fred og sikkerhed. Det må være førsteprioriteten for FN at mægle i de konflikter, der enten er i gang eller kan være på vej rundtomkring i verden, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre, og det må også fremover være det vigtigste mål for FN's arbejde.

Vi synes også, at FN skal engagere sig kraftigere i bekæmpelse af terrorisme og forhindring af spredning af masseødelæggelsesvåben. Her synes vi, det har været beskæmmende, at FN ikke har kunnet stå fadder til en løsning af Irak-problemet. Det er forhåbentlig sådan, at man her omkring månedsskiftet kan blive enig om en FN-resolution, som kan give grundlag for, at FN kan engagere sig i Irak og forhåbentlig også fremover i stigende omfang være en magtfaktor i forbindelse med mægling i internationale konflikter og bekæmpelse af masseødelæggelsesvåben og terrorisme. Det er vigtige faktorer, som der skal tages hensyn til fra dansk side, når vi kan gøre vores indflydelse gældende i arbejdet.

Vi er også fra Dansk Folkepartis side optaget af, at FN bør arbejde kraftigt for at begrænse befolkningstilvæksten i den tredje verden. Det er meget, meget problematisk for verden, at der er områder, hvor folk fortsat får mange børn, og der hersker sult og underernæring, fordi landet ikke er i stand til at brødføde de børn, som fødes. Her er oplysning et nøgleord. Det er meget vigtigt, at man oplyser om de konsekvenser, det har, hvis man bliver ved med at gå i den retning, som fører til fattigdom og sult i specielt dele af den tredje verden, og her har FN også en vigtig opgave.

På flygtningeområdet er vi fra Dansk Folkepartis side noget bekymrede over, at FN ikke afgørende har fået taget hånd om de meget, meget store flygtningeproblemer, der er rundtomkring